

استبصار

نومرو ۷

بخشنامه

۲۳ تشرین اول ۱۳۲۴

معاهدات

۶

فرانسه قایتولاسیونلری

۲

الیوم مرعی اولمیان احکام

قایتولاسیونلرک بعض احکامی وارد که الیوم مرعی دکلدر. عادات وزمانک تبدیلی، دولتیجه قبول وتأسیس اولنان قواعد عمومیّه حقوفیه، مقررات دولیه ایله تأیید اولنان ویا عمومیتله مرعی طوتیلان قواعد حقوق بین الدول، بین الدول معاهدات ویا قایتولاسیونلره مالک اولان دولترلره دولتمزک عقدایلمش اولدینی معاهدات متأخره، دولتیجه وضع اولنوب سفارات اجنبیه جه معترضیه اولمیان پاخود سفارات مذکوره ایله بالاسیلاف تنظیم ونشر اولنان نظامات، حاصلی تحویلات سیاسیه واداره ایله صوکره لری وجوده کلان تعامل وسائر ذکر اولنان بعض احکامی مرعیتدن اسقاط ایتمشدر. شونلری بیلمه مزونه کی اسبابدن طولایی حکمسز قالدقلمش تفصیلاتیه اوکرنه مز لازمدر. مقالّه سابقه مده سویلمش اولدیغ کی دولتدن الک جوق قایتولاسیون آلان فرانسه در. برنجی قایتولاسیون تاریخ اصدار و اعطایی اولان ۱۵۳۵ سنه میلادی سی - که ۹۴۱ سال هجری سنه مصادفدر - بوتاریخدن یدنجی قایتولاسیونک تنظیمنه یعنی ۱۷۴۰ (۱۱۵۳) سنه قدر مرور ایدن ایکی بوزیش سنه طرفنده وریلان بش قایتولاسیون (م ۱۵۶۹، ۱۵۸۱، ۱۵۹۷، ۱۶۰۴ و ۱۶۷۳) یکدیگری ته تمیم، تأیید وتوسیع ایده ایده ۱۷۴۰ (۱۱۵۳) عهدنامه سی وجوده کلشدر که امثالی آره نده الک جوق احکامی حاوی اولدقدن بشقه شخصی بر عهدنامه حیثیتده فرمانلندن چیقوب مدتسز بر معاهده شکلی آکتساب ایتمشدر. بناء علیه بوکونکی کونده مرعی اولمیان احکام ندر، بز بونلری کورمک ایچون احکام متقدمه یه ۴۲ ماده جدیده علاوه سیله تشکل ایدن یدنجی قایتولاسیونی تدقیق وتحلیل ایدرز :

«فرانجه پادشاهی اولنگر قدیمدن آستانه سعادتمزایله دوستلق اوزره اولوب دوستلغه خلل و برر بر وضعلری اولماقله مرحوم و مغفورله سلطان سلیم خان طاب ثراه زماننده ممنوع اولان متاعدن بنه ورشته بنه ویریه دیو حکم همان ویرلمش ایمن حالا آستانه سعادتمز اولان کمال اخلاص و اختصاصلرینه بناء احداث عظامز نورالله مرادهم زماننده ممنوعاندن آتیه لرله بالموسی و کون ویریلوب بر فرد مانع اولیه دیو عهدنامهده قید اولمغین قدیمدن کماکان مقرر طوطیلوب...» (ماده ۲) [۰]

فرانسه دولتی ایله ایکی معاهده تجاریه عقد ایتدک. اولکی ۱۲۵۴ سنه هجریه سنده سلطان محمود ثانی زماننده منعقد و اون ماده اوزینه مرتبدر. انک رینه ۱۲۸۷ تاریخی معاهده قائم اولدی که اون سکر مادهدن متشکلدر و هرنه قدر مدت معینسی دیگر دولترلرله عینی سنه ایچنده و یا بر سنه صوکره عقد اولان معاهده لک مدتلی کی منقضی اولمش ایسه ده ایلروده بحث مخصوصنده سولیه جکمز اسبابدن طولانی یکی تجارت معاهداتی عقدینه هنوز موفق اولنمهدیفندن فعلاً مرعی الاحکام بولمشدر. اشبو ۱۲۷۷ معاهده تجاریه سی سر بسیتی تجارت اساسی قومیش اولدیفندن بیع و شراده تقبیدات و تحدیدات قالدیرلمش و بنابرین ذکر اولنان ایکنجی ماده منفسخ اولمشدر.

«وولایتلرندن آدملری و تجاری کتوردکاری غروشدن ممالک محروسه مده اولدن رسم التامقله حالا دخی طلب اولنیه و غروشلرین آتیه قطع ایدرن دیو خزینه دارلر و ضریحانه امینلری دخل اتمیلر (ماده ۳).»
ماده آتیهه مربوط وزمانزده حکمیزدر. کی مسنه نک کتیردیکی یاره دن

[۰] اولجده سولیکت وجه ایله بوقایتولاسیونلر قوانین و معاهدات جدیدکی بنید بند، ماده ماده یازمش شیلر اولوب فرمان شکننده و «واو عاطفه» حلقه لرله یکدیگرینه باغلامش برسوری دوراقیزه لفظاً عادی و سقط، معنی لوش عبارت کتله سی خالنده در. بونلری ترجمه ایدن فرانسزلر مطالعه سنی و تجریات و تدقیقاتی تمهیل ایچون ماده لره تقسیم ایتمشلردر که قایتولاسیونلردن نادر و ناقص اوله رق بحث ایدن بعضی کتابلر مژده دخی بو اصول اختیار اولمشدر.

رسم آلتماز و بیاسه مزده اجنبی پاره سی تداول ایدر طورور. اجنبی پاره سی دیدک. فقط سوز مزدن آلتون آچه آکلاشمالیدر. اساساً سکه ضربی حقوق حکمداریدن اولدینی کی بر دولتک کندی پاره سی قوللاندیرمسی، تداول ایتدیرمسی ده بو حقوق متفرعاسندن در. سیم مسکوکات اجنبیه دن برچوغنک قیمت حقیقیه سنک قیمت اضافیه سندن دویق بزده کی نسبتدن فضله در. حکومت کوش مسکوکات اجنبیه نی مملکته نه صوقار نه ده داخل اولمش بولنانلری تداول ایتدیرر. آلتون آچه نك حقیقی و اعتباری قیمتلی بیننده کی فرق اویله فاحش فرقلردن اولمدینی ایچون دولت بو جنس پاره نك تداولنه مساعد بولنیور.

«فرانچہ تجارتدن بعضلری حربی کیلیرینه کیروب کندی حاللرنده تجارت اوزره ایکن قورسان کیسندۀ فساد اوزره اولمیه لر اول بهانه ایله ائوابلری گرفت وکندولری اسیر اولمیه (ماده ۴)».

بوماده ده کی «حربی کیلیر» دن محارب دولت کیلیری معنائی چیقارماملیدر. زمان قدیمده حال صلح عارضی و حال حرب اصلی عدا اولنور و معاهده متارکه صورتندۀ بایلیردی حتی مدتی اولوردی که «شوقدر زمان دوستلق و صلح اوزره یشایه جغز، اندن صوکره حال حرب عودت ایده چک» دیمکدر. ترقیات مدنییه بواکی حالک وصفی مبادله طریقله دیکشدرمش یعنی زمانمزده مصالحه حال اصلی و خاصمه حال عارضی اولمق اوزره طانمشدر. مدتی مصالحه لر آنجق محاربه میدانلرنده واقع اولور که متارکه در معاهده صلحیه لر، مصافاة و مخادنت معاهده لری قید توفیتدن عاری در. وقتیه حکومت اسلامیه ده دخی مسالمة و محاربه حقنده نقطه نظر اویله ایدی. ممالک عثمانیه ده مقیم اولان خلق اوج صنفیدی: یا اسلام و یا ذمی یا خود مستأمن. «ذمی» قبول ذمت و مکلفیت ایتمش اولان غیر مسلملردر که اوللری رعیه دینیلیردی شمدی تبعه غیر مسلمه دیدیکمز همشهریلر، عثمانلیلردر. «مستأمن» ملک اسلامده بولنان اغیاردر، اجانبدر. «حربی» دار اسلامک غیری اولان دار حربده بولنان درکه بومعنا ایله «حربی کیلیر» زمانمزده «سفان اجنبیه» دیمک اولور. کرک

بین الدول مراعاة اولئان قواعد عمومیه حقوقیه کړک دولت علیه نک معاهدات
تجاریه سی موجبېه سیر سفان سراسر ، بوسر بیقی آنحق محاربه حالنده
تقیید اولنور . اسیر الملق عادتی متروک اولدینی کبی «اثواب گرفت» ی قانون دولت
نظر نده محکوم برغصب در . زمانزده مصونیت وحریت شخصیه اساسی قبول
اولند یغندن بلاسبب مشروع عکس حال وحرکت متصور دکدر . قایدولاسیونلر
یایلدینی وقت بویله احکام مانعه وضعی لازمدی . زیرا بزاسیر الیوردی . اورو-
باللرده بزدن اسیر آلیرلردی؛ مارسلایه کوتورور صانلرلردی . ترکار قوتلی آدملر
اولدینی جهتله انلره کورک چکدیر یلیردی . مالطه ، بارسلون ، مارسلایه اوزمانلرده
اسیر تجارتیه باشلیجه مرکز اولمشلردی . زمانزده اسیر اخذ و تجارتی ممنوع
اولدینی مثللو قورصانلق ذکر حیدودلنی (Piraterie) معناسنده برجاتیدر .
محاربه انساننده محارب دولتک کندی تبعه سندن افراده کیلیرنی تجهیز و تسلیح
ودشمن سفاتی قوغالایه رق تخریبات واغتمامات اجرا ایتمک ایچون اذن ویرمی
اوزرینه بوکیلرک تشبثات و افعالی بیه (Course) و قتیله مجاز ایکن ۱۸۵۶
تاریخنده پارسده اجتماع ایدن قونفره نک نشر یلیدیکی بیاننامه ایله ملغادر [*].
«فرانچهلردن بری ملک کیسنه حربی ولایتدن ذخیره تحمیل ایدوب ینه
حربی ولایته کیدرکن اهل اسلام کیلیری راست کلدکرلنده دشمنه ذخیره ایلدر سز
دیو کیسنی گرفت و کندولرین اسیر ایتمهلر (ماده ۵) وزمیلردن بری مملک
اسلامیه دن ذخیره آلوب کیدرکن گرفت اولندقدده فرانچهلوردن کمیده اول-
اجیرلر اسیر اولیه (ماده ۶) وفرانچهلورلر اهل اسلام کیلیرلندن اختیارلریله ذخیره
صانون آلوب حربی ولایته آلوب کیتیمیوب کندو ولایتلرینه کیدرکن اهل اسلام
کیلیری راست کلدکرلنده ذخیره یی اخذدن صوکره کمی بی گرفت وایچنده اولانلری
اسیر ایلمیهلر . وانک کبی فرانچهلواسیر بولنورسه اطلاق اولنوب انوابی ویریه (ماده ۷).

[*] شمالی متحده آمریکا ایله مکزیک و اسپانیا دولتلری پارس قونفره سنک اشبو
قرارینی منافع خصوصیه لرینه موافق کورمدکرلندن قبول ایقامشلردی . مع مافیه اسپانیا-آمریکا
محاربه سنده حکومت متحده ایله اسپانیا قورصانلق اصولی تطبیق ایتمیدلر .

در دینجی ماده حقیقه سویدیکمز اسباب افساخ اشوبشعی ، التنجی
ویدنجی ماده حقیقه دخی واردر . بومواد احکامیه منع ایداش اولان افعال
عصر مزده خاطره بیه کز . محاربه مناسبات مصلحانه ایچون ترتیب وامضا اولنان
معاهده لری تجدید اولمقدقه کان لم یکن قیلدیغندن دشمنک کسرقوت و تضییق
احتیاجاتی ایچون ، ترک محاصراته مجبوریتی استحصل ایچون ، مملکتش ذخیرام
وساره اخراجاتی تحت ممنوعیته الیه بیلیرکه بحال حرب به مخصوص برستنا اولدینی کی
فی یومناهدانی طرفلار دسنده وقوع بولان مناقلات تجاریه محاربلرک منع و تعرضندن
مصورندر . اساساً حقوق دولک بوکی قواعدی ایله قایتولاسیونلرک ذکر ایلدیکمز
احکامی آر سنده طوغریدن طوغری به بر نسبت تأسیفی قابل دکاسده حقوق
دول و معاهدات ایله توغل ایلمامش اولان قارئلر مزی اشتباه و ترددن قورتارمق
اوزره تفصیلات آنه اختیار اولندی .

« مشارالیه فرانچهدشاهنک رضای اوزره تاجرلری ولایتلرندن کتوردکلری
والوب کتدکلری (کو توردکلری) متاعدن قدیمدن نه بهایه طو توب کمرک الیه
کلدیسه ینه اول منوال اوزره النوب زیاده بهایه طو تلمیه (ماده ۸) .
« و بیع ایچون اولنان متاعدن ماعدا اخرا سکلیه کتتمک (کو تورمک)
استدکرنده متاعلرندن کمرک طلب ایلمیلر ، و آخر اسکلیه ایلمتمک مانع اولمیلر
(ماده ۹) . »

ادخالات امتعه سنک استیاسی ، کمرک رسمی و بشقه اسکلره نقل اولنه حق
امتعه تجاریه نك معاملاتى ایلروده مفصلاً بحث ائده جکمز تجارت معاهده لرنده
مندرج قواعد اصلیه و اساسیه ایله کمرک تعرفه و نظاماتنه تابعدر . معلومدرکه
بزرکمرک رسمی تقدیر اولنان قیمتة نسبتله آیرز . روم المیدهکی اوج ولایتک
احتیاجات مالیه سندن طولای اخیراً یوزده اوج ضم ایله یوزده اون بره واردیرلمش
اولان کمرک رسمی طول مدت یوزده سکر نسبتبنده اخذ اولندی . بوراده
دخی تدریجاً چیقارلمشیدی .

«حادث اولان قصابیه و رفت و باج و یساق قولی و اواج یوز آتقهدن زیاده
سلامتک رسمی طلب اولغیه (ماده ۱۰)»
زمانمزدده بوکی رسوم اولمدیقندن اونجی ماده دخی حکممزدر . «جزا-
یرضرب قورصانلری لیمانه واردقلرنده رعایت اولنوب باروت وقورشون و یلکن
وسایر آلات و بریلوب لیکن مزبورلر فرانجه تجارتیه راست کلدکلرنده اسیر
و ماللرین غارت ایدرلر مش . مرحوم جد بزرگوار من طاب تراه زماننده بالذفات
تنبیه اولنوب مقیدی اوزره ایمشدر . بوخصوصه دخی رضای هایونم بوقدر .
اول مقوله فرانجه لو اسیر و ارسه اطلاق اولنوب ماللری فی قصور و بریله من بعدر
مقبیه اولمیان قورصانلرک شناعت ایلدوکن مشارالیه نامه ایله اعلام ایلدکده قنی
ایکلریکی زماننده اولور ایسه اول بکلریکی معزول اولوب غارت اولنان آلاتلری
تضمین ایتدیریله بوخصوص ایچون دفعاتله تنبیه اولنش لیکن مقید اولدقلری
اجلدن امر شریفه امثال ایتمزلر سه انلر دخی فرانجه ولایت و واردقلرنده فرانجه
پادشاهی طرفندن قلع لریسه و لیمانلریسه قبول ایلمیوب فسادلرین دفع ایچون تعید
ایلدکلرنده عقد اولنسان عهده خلل و برمزیدو اجدادمز زماننده ویریلان حکم
شریفک مضمونی کما کان مقرر اوله و بوایده مومی الهک شکر و شکایتی مقبول
هایونم اوله (ماده ۱۱)

بومادهنک موضوعی ، بناء علی هذا حکمی قلامشدر .
«و جزایر و تونس نایع اوستورغه کورفرین نام محللرده اجداد عظام طاب
تراحم زمانلرنده فرانجه لویه مرجان و بالق صید ایلملری ایچون حکملر ویریش
اولدن جاری اولان عادت اوزره اول محللرده کما کان بالق و مرجان صیدایله لر
و خارجدن کسنه دخل ایتدیرلمیه (ماده ۱۲)»
جزائر و تونس قرآنسه اداره سه کسمسبله بومادهنک دخی حکمی قلامشدر .
«فرانجه تجارتی کیلریسه تحمیل ایلدکلری متاعدن و بعض ذمیلر کندی کیلریله
حربی ولایت و ایلدوب کتوردکلری متاعدن ایلمچیلریسه و قونسولساریسه عايداولان
رسملرین و باج حقلرین ببقصور و یروپ عناد و مخالفت ایلمیلر (ماده ۱۴)»

قونسولوسلر اوللاری امتعه دن رسوم الیرلردی . فرانسه حکومتی ۱۸۳۵ سنه سنده نشر ایتمکلی نظام ایله بورسومی الغا ایلدی . الحاله هذه اشیاى تجاریه یالکزر کمرک و پرر .

«مشارالیهک سلسله» نسلی ملت مسیحیه و ملوک طوائف عیسویه نك میانده مشهور اولان قرالار و بایلردن مقدم مقالید حکومت مفوض و مسلم اولدیغندن ماعدا آباء و اجداد عوالی نشانمزرک زمانندن بو آنه کنججه عتبه علیه عدالت عنوانمزه دخی جمله قرالردن زیاده خلوص بال ایله دوستلق ایدوب شمدی به دك ماینده نقض عهد و امان و نکث (؟) میثاق و ایمان واقع اولموب - سده سعادتمزه کمال اخلاص ایله اختصاصده ثابت قدم و راسخ دم اوله کلدوکی اجلدن آستانه سعادت آشیانمزه مقیم اولان فرانجه ایلچیلری دیوان بلندایوانمزه کلدکرلنده و وزیرای عظام و مشیران ذوی الاحتراممزه واردقلرنده اسپانیا و سائر قرالارک ایلچیلرینک اوزرلرینه قدیمدن اوله کلدوکی اوزره تقدم و تصدیر ایلر (ماده ۱۷)

« وهدایا ولباسلری و مأكولات و مشروباتلری مهمی ایچون آچقریله کتور - دکبری نسنلردن کمرک و باج طلب اولغیه و بندرلرده اولان بالیوسلری دخی اسپانیا و سائر قرالارک بالیوسلرینه آستانه سعادتمده جاری اولدغنی اوزره تقدم و تصدیر ایلر (ماده ۱۸)

بو ایکی ماده ده فرانسه سفیرلرینک و قونسولسرینک موقع تشریفاتلری تعیین اولغش و ایلچیلر ایچون معفویت رسمیه قاعده سی قونلمشدر .

سفرایه دأر قواعد تشریفاتیه و یانه قونغر - سنده وضع اولغشدرکه الحاله هذه عندالعموم عمومیتله مرعیدر . سفرایه درت قسمدر : سفر کبیر ، اورطه ایلچی مقیم ایلچی ، مصلحتکندار [*] قونغر بو تقسیم ایله ذاتاً موجود اولان برتعاملی تأیید و تدوین ایشدر . هر هانکی صنفه داخل بولنانلردن برینک دیکرلرینه تقدم و یا تأخری تاریخ نصبک دها طوغریسی اعتمادنامه سنک یعنی مأموریتنی متضمن

[*] فوق العاده مأموریتله کوندیریلن و ایلی دیلیلن ذوات بو تقسیمدن خارجدر .

اولمق اوزره نزدینه تعیین اولدینی دولتک حکمدارینه متبوعندن کتیردیکی نامه‌نک تاریخ تقدیمک اسکیلکنه یاخود یکیلکنه کوره اولور. بناءً علی ذلک فرانسه ایلیچیرینک سفرای سائریه «تقدم و تصدر» لری آرتق واقع دکدر. خصوصات ممانده و بانه قونفره‌سی مقررآندن استشهاد اولونور.

قونسولوسلر آرهنده دخی-هانکی دولته منسوب اولورلرسه اولسون عینی صنف منسوبیتک تقدم و تأخرلرنده قدم قاعده‌سی جاریدر. قونسولوسلر جنرال قونسولوسی، قونسولوس وکیلی (Vice consul) و قونسولوس مأموری (Agent consulaire) عنوانلرله درده آریلیر. تقریباً یرسنه مقدم ولایتزدن برینک مرکزنده برمسئله ولدی. عینی صنفده عینی درجده مأموریتده فقط بالطبع بشقه بشقه دولته منسوب ایکی قونسولوس کلش. بری اول کلش مأموریت براتی کچ ویرمش، بری کچ کلش مأموریت براتی رفیقندن اول ویرمش. هانکیسی تقدم ایده‌جک؟ ولایتدن خارجیه نظارتندن صورلدی. سفرايه قیاساً مأموریت امرینی اول ویرن - اندن اول کلوبده مأموریت امرینی مقام ولایت اندن صکره ویرنه تقدم ایتمی لازم کله‌جکی بیلدیرلدی. - سفرائک معفویت رسومیه سنه کلنجه حقوق دولک جمله احکامندن در. هرملکتده اولدینی کی بزده دخی سفرا نامه‌کان اشیا نه معاینه رسمه تابع طوتیلور. ایلمچی تکلیف‌نامه‌برشی ویرمز. قایتولاسیونلرک عصرمزده حکمسنز اولان دیگر موادی کله‌جک مقاله‌مک موضوعی تشکیل ایده‌جکدر.

ابن‌الخصیا

زراعت‌ز نه ایچون ایلرله‌مدی ؟

اوپنچی نسخه‌دن مابعد :

بوندن برقاچ سنه اول رومانیا حکومتک وارداتی یوزاللی میلیون فرائقندن عبارت اولدینی حالده الحاله هذه حکومت مذکورهنک بودجه‌سی ۳۰۰ میلیون